

Становище

от доц. д-р Стела Ангова, катедра „Медии и обществени комуникации“, УНСС
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално
направление 1.2. „Педагогика“ (Медийна педагогика)

с дисертационен труд на тема: **“МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ И КРИТИЧНО МИСЛЕНЕ
У 5-7-ГОДИШНИ ДЕЦА“**

представен от **Катя Димитрова Стоянова**, редовен докторант в катедра
„Предучилищна и медийна педагогика“ на Факултета по науки за образованието и
изкуствата (ФНОИ), СУ „Св. Кл. Охридски“ с научен ръководител проф. дн Данаил
Данов

Настоящото становище е написано и представено въз основа на Заповед №
РД-38-666/19.12.2023 г. на Ректора на СУ „Кл. Охридски“ проф. д-р Георги Вълчев
за утвърждаване на състав на научно жури

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Приносът на дисертационния труд е видим още във формулировката на заглавието. Фокусът е поставен върху аудитория, родена в новия медиен свят, в който всеки може да произвежда съдържание, има дефицит на интерес към менстрийм медиите, но затова пък младата аудитория прекарва много време в социалните медии. Изследването е насочено към 5-7-годишните, за които интернет е родна среда на обитание. За тях не е проблем работата с дигитални инструменти – придобиването на технологични компетентности не изисква времеви ресурси, става интуитивно и бързо. Затова от съществено значение е работата с най-малките, за да бъдат изградени критично мислещи членове на обществото – бъдещите пазители на демокрацията. Те трябва да знаят как да възприемат медийните послания, кого да превърнат във влиятелна личност и да изискват от създателите на медийни продукти да търсят не само печалбата, но и да показват социална отговорност и етично отношение. Израстването на днешните деца като умни и критични следва да е съзнателна стратегическа държавна политика, но виждаме че в тази посока работят основно НПО организации, университети и училища. Затова адмиравам поредицата от дисертации в катедра „Предучилищна и медийна педагогика“ на Факултета по науки за образованието и изкуствата за целенасоченото утвърждаване на това научно поле в България със сериозен приложен резултат.

В дисертационния труд е заложена важна цел – „да установи взаимозависимостта между уменията за критично мислене и нивото на медийна грамотност, въз основа на което да бъде разработен модел за развитие на критично-медийна грамотност в контекста на медийното образование за 5-7-годишни деца“ (с. 8). Тя е релевантна на темата на труда, задава конкретно изследване и посочва важен принос. Съгласна съм с аргументацията за вкарването в научен оборот на понятието „критично-медийна грамотност“, както и приемам

авторовата гледна точка. Трудът е построен около идеята за променящата се парадигма в образователната сфера и как може да се отговори на динамичните предизвикателства, така че полза да има за цялото общество.

Текстът следва утвърдена практика за структуриране: теоретичен преглед и обосновка, критичен анализ на съществуващата по темата научна литература, дефиниране на ключови понятия. Налице е отлично познаване на развитието в науката на идеята за медийната грамотност в контекста на предучилищното образование. Това критично осмислено знание позволява на докторанта да премине от теория към приложност чрез провеждането на собствено изследване в три етапа сред разнообразна аудитория, с чиято помощ да бъдат обхванати заинтересованите страни в образователния процес – деца, родители, студенти по медийна педагогика и учители. Коректно са посочени избраните критерии, по които да се изгради рамката на изследването. Този подход позволява на автора да предложи собствен *Модел за развитие на критично-медийна грамотност у 5–7-годишни деца*. Резултатите са анализирани, визуализирани и верифицирани. Всяко научно и изследователско действие е аргументирано. Положително впечатление прави и собствената организация на две тестово-обучителна батерии за критично-медийна грамотност при 5–7-годишни, които задават ценна рамка (шаблон) за бъдещи подобни проучвания. Друг съществен принос, който забелязвам, е предложеният *Метод за разработка на приказка с цел създаване на въпроси за всички когнитивни нива на мисловните процеси по модела на тестово-обучителната батерия*. Съгласна съм с извода за необходимостта от търсенето на устойчиви образователни резултати, тъй като въвеждането им ще окаже ефект реално върху цялото общество в дългосрочен план. И още едно положително впечатление от труда: предложени са реалистични за изпълнение пет препоръки, които ще бъдат от полза за широк кръг аудитория.

II. Приноси на дисертационното изследване

Посочени са седем приноси, които са релевантни на труда и приемам като коректно дефинирани. Те са както по отношение на медиязнанието и педагогическата наука, така и по отношение на приложността в практиката.

III. Бележки и препоръки

Единствената ми препоръка е текстът да бъде издаден под формата на монография.

IV. Публикации и участия в научни форуми

Представени са достатъчен брой публикации и по този показател авторът отговаря на минималните национални изисквания. Добро впечатление прави сериозният списък от проекти, в които Катя Стоянова е взела участие, както и научните форуми.

V. Заключение

Представеният за становище дисертационен труд разглежда актуална и все още неработена в България тема. Изследването е интердисциплинарно, научно

и практико-приложно. Но то притежава още една ценност – в него се забелязва и обществения ангажимент на автора по темата. Текстът има логическа структура, научна аргументация, добър език, грамотност, присъстват собствени модели и дефиниции. Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури да гласува за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Катя Димитрова Стоянова за нейния труд на тема „Медийна грамотност и критично мислене у 5-7-годишни деца“, като заявявам, че аз ще дам своя положителен глас.

София

22.01.2024

Становище:.....

доц. д-р Стела Ангова